

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΑΡΧΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ
ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ

Αθήνα, 09-08-2012
Αριθ. Πρωτ.: Γ/ΕΞ/5384/09-08-2012

Α Π Ο Φ Α Σ Η ΑΡ. 131

Η Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, συνήλθε μετά από πρόσκληση του Προέδρου της σε τακτική συνεδρίαση στην έδρα της, την 31.5.2012. Παρέστησαν οι Π. Χριστόφορος, Πρόεδρος της Αρχής και οι Αν. Πράσσοι, Ιωάν. Μεταξάς, Δ. Μπριόλας, Γρ. Πάντζιου, τακτικά μέλη της Αρχής και ο Κ. Χριστοδούλου, ο οποίος είχε οριστεί εισηγητής, αναπληρωματικό μέλος του τακτικού Αντ. Ρουπακιώτη. Στη συνεδρίαση παρέστησαν επίσης, με εντολή του Προέδρου, η Μαρία Αλικάκου, νομικός ειδικός επιστήμονας του Τμήματος Ελεγκτών ως βοηθός εισηγήτρια και η Ειρήνη Παπαγεωργοπούλου, υπάλληλος του Διοικητικού Οικονομικού Τμήματος της Αρχής, ως γραμματέας.

Η Αρχή έλαβε υπόψη της τα παρακάτω:

Η Αρχή με την με αριθ. 120/2011 απόφασή της ανακάλεσε την με αριθ. 9/2008 απόφαση, προκειμένου η υπόθεση αυτή να εξετασθεί εκ νέου με νόμιμη σύνθεση.

Η Αρχή επιλήφθηκε κατόπιν σχετικής προσφυγής του Α και με την ανακληθείσα με αριθ. 9/2008 απόφασή της διαπίστωσε άρνηση από το Ιατρικό Αθηνών ικανοποίησης του δικαιώματος πρόσβασης του υποκειμένου των δεδομένων και μη τήρηση κατάλληλων οργανωτικών μέτρων από τον υπεύθυνο επεξεργασίας.

Συγκεκριμένα η Αρχή μετά την ανάκληση της με αριθ. 9/2008 απόφασής της εξέτασε εκ νέου την με αριθ. πρωτ. ..../...3.2006 προσφυγή του Α κατά του Ιατρικού Αθηνών ΑΕ. (στο εξής Ιατρικό). Το ιστορικό της υπόθεσης έχει ως εξής:

Μετά από χειρουργική επέμβαση στο χέρι λόγω κατάγματος, στην οποία υποβλήθηκε ο προσφεύγων και αφού αυτή, σύμφωνα πάντα με τους ισχυρισμούς του προσφεύγοντα, δεν είχε επιτυχία, ο προσφεύγων θέλησε να αποστείλει τον ιατρικό του φάκελο στις ΗΠΑ προκειμένου να διαπιστωθεί, εάν μπορεί να αποκατασταθεί η βλάβη που είχε επέλθει από την αρχική επέμβαση. Για το λόγο αυτό ο προσφεύγων ζήτησε εγγράφως από το Ιατρικό να του χορηγήσει δικά του ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα (ιστορικό νοσηλείας και ακτινογραφία, την οποία, κατά τους ισχυρισμούς του, είχε προσκομίσει ο ίδιος στην κλινική προκειμένου να υποβληθεί σε χειρουργική επέμβαση). Στην από 17.1.2006 γραπτή αίτησή του ο προσφεύγων δεν έλαβε ποτέ απάντηση από το Ιατρικό και για το λόγο αυτό απευθύνθηκε στην Αρχή με την πιο πάνω προσφυγή του.

Η Αρχή ζήτησε από το Ιατρικό με το με αριθ. πρωτ. ..../...12.2006 έγγραφό της να ικανοποιήσει το δικαίωμα πρόσβασης του προσφεύγοντα, δηλαδή να απαντήσει στο αίτημά του, καθώς και να ενημερώσει την Αρχή για τις ενέργειές του. Κανένα από τα δύο αιτήματα της Αρχής δεν υλοποιήθηκε. Με την με αρ. πρωτ. ..../...5.2007 εντολή της Αρχής διενεργήθηκε έλεγχος στο Ιατρικό Αθηνών προκειμένου να διαπιστωθεί, εάν τηρείται αρχείο για εξωτερικούς ασθενείς και εάν περιλαμβάνονται σε αυτό και δεδομένα του προσφεύγοντα.

Από τον έλεγχο διαπιστώθηκε ότι το Ιατρικό τηρεί Βιβλίο Εξωτερικών Ασθενών (σε έντυπη και ηλεκτρονική μορφή) που περιλαμβάνει τα ατομικά στοιχεία των ασθενών, τη διάγνωση του ιατρικού προβλήματος, εργαστηριακές εξετάσεις (δεν διαπιστώθηκε κάτι τέτοιο στην περίπτωση του προσφεύγοντα) και την οικονομική τακτοποίηση των υποχρεώσεων των ασθενών έναντι του Ιατρικού. Ειδικότερα, όσον αφορά στην κρίσιμη

αιτούμενη ακτινογραφία δεν διαπιστώθηκε η προσκόμιση ή η λήψη της από τον προσφεύγοντα.

Μετά από επίμονη απαίτηση της Αρχής, το Ιατρικό απέστειλε προς την Αρχή το με αρ. πρωτ. ..../...6.2007 έγγραφο-βεβαίωση, στο οποίο αναφέρεται μεταξύ άλλων ότι «στα εξωτερικά ιατρεία της Κλινικής, τηρείται μόνο Βιβλίο Εξωτερικών Ασθενών, το οποίο περιλαμβάνει τα ατομικά στοιχεία του ασθενούς, συμπτωματολογία της ασθένειάς του και απλή μνεία των τυχόν εργαστηριακών ή ιατρικών εξετάσεων, στις οποίες αυτός υποβλήθηκε στην Κλινική μας [...] η Κλινική μας δεν τηρεί αρχείο ούτε καν των διενεργηθεισών εξετάσεων στην Κλινική, πολλώ δε μάλλον εξετάσεων, που ο ασθενής διενήργησε σε άλλο Διαγνωστικό Κέντρο-Νοσοκομείο, όπως εν προκειμένω, και προσεκόμισε μαζί του προκειμένου να τις επιδείξει κατά την επίσκεψή του στον θεράποντα ιατρό του».

Η Αρχή μετά από εξέταση των στοιχείων του φακέλου, αφού άκουσε τον εισηγητή και τη βοηθό εισηγήτρια, η οποία στη συνέχεια αποχώρησε, και κατόπιν διεξοδικής συζήτησης,

ΣΚΕΦΤΗΚΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ

1. Σύμφωνα με το άρθρο 2^β του Ν. 2472/97 τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που αφορούν στην υγεία αποτελούν ευαίσθητα δεδομένα. Το άρθρο 12 παράγραφος 1 του ίδιου νόμου ορίζει ότι ο υπεύθυνος επεξεργασίας οφείλει να απαντά εγγράφως σε κάθε φυσικό πρόσωπο που θέλει να γνωρίζει, εάν δικά του προσωπικά δεδομένα αποτελούν αντικείμενο επεξεργασίας. Η παράγραφος 2 του ίδιου άρθρου αναφέρεται στο δικαίωμα του υποκειμένου των δεδομένων να λαμβάνει συγκεκριμένες πληροφορίες από τον υπεύθυνο επεξεργασίας. Περαιτέρω, η παράγραφος 4 προβλέπει ότι, εάν ο υπεύθυνος επεξεργασίας δεν απαντήσει εγγράφως στα παραπάνω αιτήματα σε 15 μέρες ή η απάντησή του δεν είναι ικανοποιητική το υποκείμενο των δεδομένων έχει δικαίωμα προσφυγής στην Αρχή. Το άρθρο 10 του πιο πάνω νόμου ορίζει ότι η επεξεργασία πρέπει να είναι απόρρητη και να διεξάγεται με ασφάλεια. Η παράγραφος 3 του ίδιου άρθρου

αναφέρει μία ακόμα υποχρέωση του υπεύθυνου επεξεργασίας, αυτή της λήψης κατάλληλων οργανωτικών και τεχνικών μέτρων για την ασφάλεια των δεδομένων και την προστασία τους "...από τυχαία ή αθέμιτη καταστροφή, τυχαία απώλεια, αλλοίωση, απαγορευμένη διάδοση ή πρόσβαση και κάθε άλλη μορφή αθέμιτης επεξεργασίας. Αυτά τα μέτρα πρέπει να εξασφαλίζουν επίπεδο ασφαλείας ανάλογο προς τους κινδύνους που συνεπάγεται η επεξεργασία και η φύση των δεδομένων που είναι αντικείμενο της επεξεργασίας...". Τέλος, τα άρθρα 19 και 21 του ίδιου νόμου καθορίζουν ως αρμοδιότητα της Αρχής, μεταξύ άλλων, να απευθύνει συστάσεις και να επιβάλλει διοικητικές κυρώσεις στους υπεύθυνους επεξεργασίας για παράβαση των υποχρεώσεών τους που απορρέουν από τον Ν. 2472/1997.

2. Από τις ανωτέρω διατάξεις συνάγεται ότι το υποκείμενο των δεδομένων δύναται σε οποιοδήποτε χρόνο να ζητήσει με γραπτή κατά κανόνα αίτησή του από τον υπεύθυνο επεξεργασίας να πληροφορηθεί αν συγκεκριμένα δεδομένα ή γενικά δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που το αφορούν έχουν συλλεγεί ή τηρούνται στο αρχείο του υπεύθυνου. Ο υπεύθυνος επεξεργασίας οφείλει να δίνει σαφή και αιτιολογημένη απάντηση στο αίτημα αυτό πρόσβασης του υποκειμένου, ακόμη και στην περίπτωση κατά την οποία δεν έχει συλλέξει ούτε κατέχει τα αιτούμενα προσωπικά δεδομένα. Ειδικότερα, όταν πρόκειται για ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα, π.χ. δεδομένα υγείας, ο υπεύθυνος επεξεργασίας οφείλει να έχει τηρήσει τα κατάλληλα οργανωτικά και τεχνικά μέτρα, ώστε να δύναται ανά πάσα στιγμή να δώσει πλήρη και ακριβή απάντηση, αν ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα του υποκειμένου έχουν περιέλθει κατά οποιονδήποτε τρόπο στην κατοχή υπαλλήλου ή συνεργάτη του, αν έχουν ή όχι τύχει επεξεργασίας από αυτόν και ποια είναι η περαιτέρω τύχη τους, αν δηλαδή χορηγήθηκαν ή επεστράφησαν στο υποκείμενο ή τον κομιστή τους ή τηρήθηκαν στο αρχείο του υπεύθυνου.

3. Στην υπό κρίση υπόθεση ο υπεύθυνος επεξεργασίας, δηλαδή το Ιατρικό, όφειλε να απαντήσει στο αίτημα του προσφεύγοντα σχετικά με την ύπαρξη των δεδομένων του, τόσο αυτών που τηρούσε (ιατρικό ιστορικό), όσο και αυτών που κατά τους ισχυρισμούς του δεν τηρούσε (προεγχειρητική ακτινογραφία). Ειδικότερα σχετικά με εκείνα που δεν τηρούσε, δηλαδή την προεγχειρητική ακτινογραφία, σύμφωνα με τις προαναφερόμενες

διατάξεις το Ιατρικό όφειλε να έχει ρητά καταστήσει γνωστό ότι δεν τηρεί τέτοιου είδους δεδομένα ικανοποιώντας με αυτό τον τρόπο το γενικότερο δικαίωμα πληροφόρησης του υποκειμένου των δεδομένων (άρθρο 12 παρ. 1). Ο ισχυρισμός του Ιατρικού ότι δεν τηρεί τα αιτούμενα δεδομένα δεν συνεπάγεται ότι δεν οφείλει να απαντήσει, έστω αρνητικά, στο υποκείμενο.

Επίσης, όσον αφορά στα οργανωτικά μέτρα που τηρεί το Ιατρικό αυτά συμπεραίνεται ότι δεν είναι επαρκή, αφού δεν δύναται το Ιατρικό στην υπό κρίση υπόθεση να εξηγήσει τι απέγινε η αιτούμενη ακτινογραφία. Μολονότι από τον έλεγχο και τις έγγραφες διαβεβαιώσεις του προκύπτει ότι δεν τηρεί αρχείο με εξετάσεις για τους εξωτερικούς ασθενείς, το Ιατρικό πιθανολογείται σφόδρα ότι στη συγκεκριμένη περίπτωση παρέλαβε μέσω του ιατρού του την προεγχειρητική ακτινογραφία και κατά αυτήν την έννοια η τελευταία περιελήφθει στο αρχείο του Ιατρικού, προκειμένου να προχωρήσει ο γιατρός στην χειρουργική επέμβαση. Αυτό γιατί, κατά τα διδάγματα της κοινής πείρας, δεν νοείται να γίνει χειρουργική επέμβαση στο χέρι λόγω κατάγματος χωρίς να υπάρχει ακτινογραφία. Αυτό, άλλωστε, διαφαίνεται και από την από 07.10.2005 απάντηση του χειρουργού γιατρού προς τον Ιατρικό Σύλλογο Αθηνών κατόπιν καταγγελίας που υπέβαλε σε βάρος του ο προσφεύγων, σύμφωνα με την οποία παραδέχεται ο γιατρός ότι έλαβε την προεγχειρητική ακτινογραφία, αλλά την επέστρεψε στον προσφεύγοντα.

Εξάλλου, το γεγονός ότι το συγκεκριμένο είδος δεδομένων (κλινικοεργαστηριακό υλικό) δεν τηρείται για τους εξωτερικούς ασθενείς, δεν απαλλάσσει τον υπεύθυνο επεξεργασίας από το να τηρεί τέτοια οργανωτικά μέτρα που να επιτρέπουν και στον ίδιο, αλλά και στα υποκείμενα των δεδομένων να γνωρίζουν τι επεξεργασία έχει λάβει χώρα σε σχέση με τα δεδομένα που ο γιατρός του έστω και προσωρινά έλαβε στην κατοχή του από τα υποκείμενα, όπως στην υπό κρίση υπόθεση, ή ο ίδιος παρήγαγε, στην περίπτωση που ο υπεύθυνος επεξεργασίας κάνει ο ίδιος τις κλινικοεργαστηριακές εξετάσεις. Αυτή η υποχρέωση γίνεται ακόμα πιο επιτακτική στην περίπτωση που τα δεδομένα περιέχονται έστω και προσωρινά στο αρχείο του υπεύθυνου, όπως στην υπό κρίση υπόθεση. Με τον τρόπο αυτό δημιουργείται, επιπλέον, και η πεποίθηση στον καλόπιστο ασθενή – υποκείμενο των δεδομένων ότι τα δεδομένα του -και ιδιαίτερα τα ευαίσθητα- τηρούνται με ασφάλεια στην κλινική ή το εξωτερικό ιατρείο, το οποίο τα παρέλαβε προκειμένου να προχωρήσει στην ιατρική πράξη. Η προστασία, συνεπώς, των ευαίσθητων δεδομένων

του υποκειμένου γίνεται αποτελεσματικότερη, όταν μπορεί να αποκλειστεί η πιθανότητα παράνομης πρόσβασης ή γενικότερα τυχαίας απώλειας¹.

3. Επειδή το Ιατρικό δεν απάντησε εγγράφως κατά παράβαση του άρθρου 12 του Ν. 2472/1997 στο αίτημα του προσφεύγοντα σχετικά με τη χορήγηση της προεγχειρητικής ακτινογραφίας και του ιατρικού του ιστορικού (άρθρο 12 παρ. 1 Ν. 2472/1997). Το γεγονός, εξάλλου, ότι το Ιατρικό δεν τηρεί τα δεδομένα που ζήτησε ο προσφεύγων, δεν το απαλλάσσει από την υποχρέωση να του απαντήσει (*δικαίωμα πληροφόρησης*).

4. Επειδή, το Ιατρικό, κατά παράβαση του άρθρου 10 παρ. 3, δεν έχει λάβει τα κατάλληλα οργανωτικά και τεχνικά μέτρα για την ασφάλεια των δεδομένων που τηρεί, ώστε να είναι σε θέση να γνωρίζει και να μπορεί να αποδείξει τι έχει περιληφθεί στο αρχείο του, τι έχει παραληφθεί και τι έχει επιστραφεί στον κομιστή του. Τα μέτρα αυτά, μάλιστα, θα πρέπει να είναι ιδιαίτερα αυστηρά, διότι τα δεδομένα που, κατά κύριο λόγο, το Ιατρικό επεξεργάζεται είναι δεδομένα υγείας, δηλαδή ευαίσθητα και ως τέτοια χρήζουν ιδιαίτερα μεγάλης προστασίας. Συνεπώς, το Ιατρικό έχει αυξημένη υποχρέωση επιμέλειας κατά την επεξεργασία των δεδομένων που συλλέγει και τηρεί. Αυτή η ιδιαίτερη επιμέλεια που οφείλει να επιδεικνύει ο υπεύθυνος επεξεργασίας κατά την επεξεργασία ευαίσθητων δεδομένων, αφορά στην επεξεργασία από την έναρξη αυτής, δηλαδή τη συλλογή τέτοιων δεδομένων, μέχρι και το τέλος της επεξεργασίας, όπως είναι, δηλαδή, ενδεικτικά, η καταστροφή ή η χορήγηση αυτών των δεδομένων στον ασθενή-υποκείμενο των δεδομένων. Οφείλε, συνεπώς, το Ιατρικό να έχει λάβει τα κατάλληλα οργανωτικά μέτρα, έτσι ώστε να μπορεί να γνωρίζει το ίδιο, αλλά και να αποδεικνύει, όποτε αυτό είναι αναγκαίο, ποιά είναι η τύχη των ευαίσθητων δεδομένων που περιήλθαν κάποτε στην κατοχή ιατρού ή υπαλλήλου του. Στην υπό κρίση υπόθεση, κατά την οποία ο προσφεύγων ισχυρίζεται ότι το Ιατρικό έχει χάσει ευαίσθητα δεδομένα που τον αφορούν, το Ιατρικό αδυνατεί να αποδείξει ότι η ακτινογραφία για την ορθοπεδική επέμβαση έχει επιστραφεί στον προσφεύγοντα, γεγονός που επιβεβαιώνει την ελλιπή λήψη, από την πλευρά του Ιατρικού, των κατάλληλων οργανωτικών μέτρων για την ασφάλεια των ιατρικών δεδομένων.

---

¹ Βλ. απόφαση ΕΔΔΑ της 17 Ιουλίου 2008 (I κατά Φιλανδίας).

Για τους λόγους αυτούς

1. Επιβάλλει πρόστιμο εφτάμισι χιλιάδων (7.500) ευρώ στο Ιατρικό Αθηνών για την παράβαση του άρθρου 12 του Ν. 2472/1997.
2. Επιβάλλει πρόστιμο εφτάμισι χιλιάδων (7.500) ευρώ στο Ιατρικό Αθηνών για την παράβαση του άρθρου 10 παρ. 3 του Ν. 2472/1997.
3. Απευθύνει σύσταση στο Ιατρικό Αθηνών να τηρεί κατάλληλα οργανωτικά και τεχνικά μέτρα για την ασφάλεια των δεδομένων και την προστασία τους, ιδιαίτερα αυστηρά λόγω της φύσης των δεδομένων που επεξεργάζονται.
4. Υποχρεώνει τον υπεύθυνο επεξεργασίας να ενημερώσει εγγράφως την Αρχή για την εκτέλεση της παραπάνω σύστασης εντός 30 ημερών από τη λήψη της.

Ο Πρόεδρος

Η Γραμματέας

Πέτρος Χριστόφορος

Ειρήνη Παπαγεωργοπούλου